

Raadsvoorstel 2
Vergadering 11 januari 2011

Gemeenteraad

Onderwerp : bestuurlijke strafbeschikking voor overlastfeiten in de openbare ruimte

B&W vergadering : 16 november 2010

Dienst / afdeling : MO/BJZ

Aan de gemeenteraad,

Met ingang van 1 december 2010 hebben de gemeentebesturen in Zuid-Nederland de mogelijkheid om te kiezen voor invoering van de “bestuurlijke strafbeschikking” voor beboeting van overlastfeiten in de publiek ruimte. Het overzicht van de feiten waar het in Helmond om gaat vindt u in de bijlage ***Lijst I Overlastfeiten bestuurlijke strafbeschikking Helmond***.

Voorwaarde voor toepassing is dat het gemeentebestuur hierover een beslissing neemt en de officier van justitie daarvan op de hoogte stelt.

Beleidsmatige context

Samen leven, samen in de openbare ruimte zijn, brengt de kans met zich mee dat mensen voor elkaar gevaar of hinder veroorzaken. Dit betekent dat er grenzen zijn aan de individuele vrijheid om je te gedragen zoals je zelf het liefste wil. Meestal houden mensen wel rekening met elkaar, omdat ze het vanzelfsprekend vinden om zich goed te gedragen of denken aan het motto “wat jij niet wil dat u geschiedt, doet dat ook een ander niet”. Soms is het nodig dat iemand er even aan herinnerd wordt dat hij gevaar of hinder veroorzaakt voor een ander. Je spreekt erover met elkaar en schikt allebei een beetje in. Zo gaat er heel veel goed in onze maatschappij.

Voor het geval men het er niet over eens zou zijn of iets gevaar of hinder veroorzaakt hebben ons lands- en ons gemeentebestuur regels opgesteld die concreet gedrag omschrijven dat daarmee “per definitie” gevaar of hinder veroorzaakt -zonder veel verdere discussie. En daaraan heeft de overheid de bepaling verbonden dat, als je dat dan toch doet, er door een opsporingsambtenaar een proces-verbaal kan worden opgemaakt en je een boete moet betalen, onder het motto “wie niet horen wil, moet voelen”. Oplegging van die boete bevestigt de regel en helpt mensen er aan te denken dat ze zich eraan moeten houden. Er zijn verschillende instanties bevoegd om namens de overheid in het publieke domein toezicht te houden op naleving van de toepasselijke regels en bij overtreding daarvan boetes op te leggen. In de openbare ruimte in Helmond zijn dat medewerkers van de politieregio Brabant Zuid-Oost, sinds 2000 ook de BOA's (Buitengewoon Opsporings Ambtenaar) van de Stichting Stadswacht Helmond (SSH) en vanaf 2011 enkele ambtenaren van de gemeente Helmond.

Als de boete niet wordt betaald zijn er instanties die voor (dwang) incasso zorgen. Dat is voor de meeste boetes die door de BOA's worden opgelegd het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB). Het is mogelijk om binnen een bepaalde termijn in verzet te komen tegen de opgelegde boete. Het kan namelijk gebeuren dat iemand vindt dat die boete onterecht is opgelegd. De zaak (intussen is het “een zaak” geworden) wordt dan nog eens opnieuw beoordeeld. Het excuus “Ik wist niet dat het niet mocht” wordt nooit geaccepteerd. Er wordt van uitgegaan dat iedereen weet of kan weten wat er in de regels staat.

De BOA's maken van strafbare feiten proces-verbaal op, op basis van het wetboek van strafvordering, net zoals de politie overtredingen beboet. De boeteopbrengsten komen tot nu toe terecht in de kas van het Ministerie van Justitie. De gemeentes die over BOA's beschikken hebben zich jarenlang ingespannen om

een deel van de opbrengsten van die boetes te kunnen krijgen ter compensatie van de geleverde handhavingsinspanningen. Zij maken namelijk de kosten voor het salaris en de verdere benodigdheden van de BOA's. Sinds 2005 draagt de Minister van Justitie daaraan bij door uitbetaling van de zogenaamde proces-verbaal (pv)-vergoeding. Dit was vooruitlopend op een structurele oplossing voor deze gerechtvaardigde wens van de gemeenten. Om te beginnen was dit per proces-verbaal € 7,50 voor parkeerfeiten en € 15,00 voor overlastfeiten. Tussen 2005 en 2009 is deze vergoeding verhoogd. Vanaf 2009 bedraagt de vergoeding € 25,00 per uitgeschreven proces-verbaal voor een parkeerfeit en € 40,00 voor een overlastfeit. Voor de gemeente Helmond zijn de opbrengsten opgelopen van ongeveer € 4.000,00 naar €10.000,00 per jaar. Er zijn door onze BOA's in 2009 2034 parkeerfeiten beboet en 201 overlastfeiten. De totale opbrengst was 58.890,00.

Met ingang van 1 december 2010 kan het gemeentebestuur voor overlastfeiten in de openbare ruimte gebruik maken van de nu gevonden structurele oplossing. Wij hadden 3 opties: de bestuurlijke strafbeschikking, de bestuurlijke boete of geen van beide.

1. Waarom hebben wij gekozen voor de bestuurlijke strafbeschikking?

Bestuurlijke strafbeschikking

Artikel 257 ba van het Wetboek van Strafvordering biedt de basis op grond waarvan gemeenten de mogelijkheid hebben om een bestuurlijke strafbeschikking uit te vaardigen voor overlastfeiten in de openbare ruimte. Dit is een strafrechtelijke boete. Net zoals de politie en de BOA's een OM-strafbeschikking op kunnen leggen. Zie voor de feiten waarvoor de BOA's een OM-strafbeschikking kunnen opleggen de bijlage ***Lijst II OM strafbeschikking landelijke regelgeving.***

De incasso en de rechtsbescherming zijn bij het CJIB en het Openbaar Ministerie georganiseerd. Voor het arrondissement 's-Hertogenbosch is 1 december 2010 de ingangsdatum hiervoor. Voorwaarde voor toepassing is om het besluit hierover bij het arrondissementsparket 's-Hertogenbosch te melden. De hoogte van de boetes zijn landelijk bepaald door justitie in het belang van de rechtseenheid.

Wij hebben gekozen voor de bestuurlijke strafbeschikking.

De argumenten daarvoor zijn onder andere:

1. de gemeente kan zelf bepalen -binnen de bestaande lijst- tegen welke feiten wordt opgetreden en waarvoor boetes worden opgelegd. Het openbaar ministerie zal namelijk aan alle kwalitatief goede zaken van BOA's vervolg geven. Dat is tot nu toe niet het geval.
2. de gemeente krijgt een vergoeding voor de eigen handhavingsinspanning, zij het niet het gehele door de overtreder te betalen boetebedrag. De te ontvangen vergoeding na 2011 zal in de loop van 2011 door de Minister van Justitie worden vastgesteld. In 2010 en 2011 ontvangt het gemeentebestuur voor iedere door een BOA opgelegde boete € 40,00 per overlastfeit en € 25,00 per parkeerfeit.
3. de incassoadministratie is belegd bij het CJIB.
4. de verzetprocedure is belegd bij het OM en de kantonrechter (hoger beroep bij het gerechtshof en cassatie bij de Hoge Raad), die hiervoor qua werkwijze al goed zijn toegerust.
5. er is helderheid bij de burger: een zelfde rechtsgang -betaling bij CJIB en verzet bij de officier van justitie- in geval van een boete van de politie en van de BOA.
6. in de politieregio Brabant Zuid-Oost heeft het Regionaal College alle gemeenten geadviseerd te kiezen voor de bestuurlijke strafbeschikking.
7. geen enkele gemeente in Nederland heeft gekozen voor de bestuurlijke boete.
8. argument 1 heeft tot gevolg dat de toezichtplannen uit het handhavingsprogramma kunnen worden ingevuld op basis van Helmondse prioriteiten. Het gaat dan om de overlastfeiten die blijken uit de Veiligheidsmonitor. Uit de Veiligheidsmonitor 2009 blijkt dat het onze inwoners gaat om te hard rijden, parkeren in woonwijken, hondenpoep, vervuiling door (zwerf) afval en geluidsoverlast door verkeer. Behalve de eerstgenoemde, allen feiten die met de bestuurlijke strafbeschikking kunnen worden beboet. De gegevens uit de Veiligheidsmonitor zijn zelfs op wijkniveau beschikbaar en toepasbaar.

Waarom hebben wij niet gekozen voor de alternatieven bestuurlijke boete of geen keuze maken?

Bestuurlijke boete

Op 14 januari 2009 traden de Wet bestuurlijke boete overlast in de openbare ruimte (BBOOR) en het bijbehorende besluit in werking. De BBOOR is neergelegd in de artikelen 154b en verder van de Gemeentewet. Deze wet geeft gemeenten een zelfstandige bevoegdheid om op te treden tegen veel voorkomende en overlastveroorzakende, lichte overtredingen van de APV en de Afvalstoffenverordening.

Aan de bestuurlijke boete kleefte het nadeel dat de gemeente de eigen bonnenboekjes maakt, de eigen incasso verzorgt, een eigen bezwarenprocedure inricht en zelf met de bezwaarmaker de gang naar de bestuursrechter in 's-Hertogenbosch maakt. Daar komt bij dat ook hier de hoogte van de boete door justitie wordt bepaald. Invoering van de bestuurlijke boete was aanvankelijk de wens van de gemeenten. Na het eerste enthousiasme werd steeds duidelijker dat de kosten die met de uitvoering ervan gepaard zouden gaan voor de gemeenten hoger zouden zijn dan de geraamde opbrengsten, het tegendeel van het beoogde effect. Om deze reden is de bestuurlijke strafbeschikking bedacht als mengvorm, als huidige beste van twee werelden. Zoals hierboven opgemerkt, geen enkele gemeente heeft voor de optie bestuurlijke boete gekozen.

Geen van beide

In dit geval zou de situatie weer geworden zijn zoals die vroeger was. De gemeente ontvangt dan geen vergoeding voor een door een BOA opgemaakt proces-verbaal en justitie bepaalt welke zaken worden vervolgd. Dat is om deze beide redenen geen goede optie in onze gemeente waarin BOA's optreden en blijven optreden.

2. Bestemming van deze incidentele middelen

De bedoeling van het boetesysteem is niet om de burgers van Helmond geld te vragen, de bedoeling is hen eraan te helpen denken dat ze zich in het openbare domein ten opzichte van elkaar goed moeten gedragen met de bedoeling van een veiliger samenleving. Naarmate ons dat met elkaar beter lukt, zullen de opbrengsten voor de gemeente lager zijn. Voor deze inkomenspost op de gemeentelijke begroting geldt uiteindelijk: hoe lager, hoe beter. Het vermengen van handhavingsbelang met financieel belang wordt, zoals algemeen bekend, zowel door handhavers als door burgers niet als een doelmatige of rechtvaardige handhaving beschouwd.

Omdat deze middelen dus incidenteel, niet te voorspellen en niet taakstellend zijn kunnen deze middelen het beste worden ingezet ten behoeve van eventuele incidentele uitgaven die verband houden met veiligheid, overlast en handhaving en met die bedoeling worden toegevoegd aan het incidenteel budget veiligheid van programma 1. Wij zullen u via de Berap op de hoogte houden van de ontwikkelingen.

Wij vragen u in te stemmen met dit voorstel.

De adviezen van de commissie algemene en bestuurlijke aangelegenheden en van de commissie middelen, ondersteuning en economie zullen, na ontvangst, voor u ter inzage worden gelegd.

Burgemeester en wethouders van Helmond,
de burgemeester, de secretaris,
drs. A.A.M. Jacobs. A.A.M. Marneffe RA.

Bijlagen:

- Lijst 1: overlastfeiten bestuurlijke strafbeschikking gemeente Helmond;
- Lijst 2: OM strafbeschikking landelijke regeling.

***Raadsbesluit 2
Vergadering 11 januari 2011***

Gemeenteraad

De raad van de gemeente Helmond;
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 16 november 2010
gelet op de bepalingen van de Gemeentewet;

besluit:

1. kennis te nemen van het besluit van burgemeester en wethouders van 9 november 2010 om te kiezen voor de “bestuurlijke strafbeschikking” voor beboeting van overlastfeiten in de openbare ruimte met ingang van 1 december 2010;
2. de opbrengst van deze boetes als incidenteel budget toe te voegen aan programma 1 Handhaving en Veiligheid.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 11 januari 2011.

De raad voornoemd,
De voorzitter,

de griffier,